

T.C.
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI

TÜRKİYE'NİN AVRUPA BİRLİĞİ MÜZAKERE SÜRECİ

MEVCUT DURUM DEĞERLENDİRİLMESİ

Seval İskender
Katılım Politikası Başkanı

Müzakere Süreci

- ✓ Türkiye'nin AB'ye üyelik süreci her iki tarafın da çabasını gerektiren zor bir süreçtir.
- ✓ Türkiye bugüne kadarki üyelere ve şu andaki adaylardan çok daha zor bir süreçten geçiyor.
- ✓ İlişkilerimizin hukuki anlamda temel taşı Ankara Antlaşması
- ✓ 1959 yılında ET'ye ortaklık için başvurdu. Ankara Anlaşması, 1 Aralık 1964 tarihinde yürürlüğe girdi.
- ✓ Antlaşmanın 28inci maddesi tam üyelik perspektifi taşımaktadır

Türkiye'nin AB gündemi nedir?

**Yapılan çalışmalara ve reformlara rağmen
Müzakere sürecinin tıkanıklığı ve
yaşadığımız zorlukların sebebi nedir?**

Komisyon Katılım Müzakereleri Sürecini Nasıl Tanımlıyor?

- ✓ Her aday ülkenin AB müktesebatını ne kadar sürede kabul edip, yürürlüğe koyacağını ve de etkili bir şekilde uygulayacağını belirlediği süreç
- ✓ Klasik müzakerelerden çok farklı, manevra alanı çok dar
- ✓ Aday ülke AB müktesebatının tümünü benimsemek ve uygulamak için gerekli kurumsal yapılanmayı oluşturmak zorundadır.(1995 Madrid Zirvesi)
- ✓ Müzakere edilen tek husus, uygulama takvimidir.

Katılım Müzakerelerinin Aşamaları

- Müzakere Kararı (*17 Aralık 2004-Brüksel Zirvesi*)
- Hükümetlerarası Konferans (*HAK-Üye Devletler ve Türkiye Dışışleri Bakanları: 3 Ekim 2005-MÇB*)
- Tarama (*Avrupa Komisyonu ve Türkiye bürokratlar-Fiili Tarama 20 Ekim 2005-Bilim Araştırma*)
- Müzakerelerin fiilen başlatılması
- Müzakere başlıklarının geçici ve nihai olarak kapatılması.
- Katılım Antlaşmasının imzalanması
- Katılım Antlaşmasının Aday ve Üye Ülkelerde iç onay sürecine tabi olması

Üyeliğin Teknik Anlamda Şartları?

Kopenhag Kriterleri

Siyasi Kriterler

“demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan hakları ile azınlıkların korunması ve saygı görmesini teminat altına alan kurumların istikrarı”

Ekonomik Kriterler

“işleyen bir pazar ekonomisinin varlığı”

“AB içindeki rekabet baskısı ve piyasa güçleri ile rekabet edebilme yeteneğine sahip olunması”

AB Üyelik Yükümlülüklerini Üstlenebilme Yeteneği

“AB müktesebatının üstlenilmesi, ülke hukukunun bir parçası haline getirilmesi ve yeterli hukuki ve idari yapılar vasıtasıyla uygulamaya geçirilmesi gerekmektedir”

Üyeliğin Teknik Anlamda Şartları?

Madrid Kriterleri

5. genişleme ile birlikte Müktesebatın uygulanması için gerekli idari kapasitenin oluşturulması ilk kez bir üyelik koşulu olmuştur. Dolayısıyla bu ülkelerde bir reform sürecinden çok tamamen yeni bir idari yapının kurulması ve yeni bir anlayışın geliştirilmesi söz konusu olmuştur.

Siyasi anlamda yaşanan zorluklar?

- ✓ Yaklaşık 50 yıllık geçmişe sahip olan ve her zaman inişli çıkışlı bir seyir izleyen Türkiye-Avrupa Birliği (AB) ilişkileri, müzakere sürecinin ilerleyişi açısından bakıldığında farklı bir döneme girmiş bulunmaktadır.
- ✓ Türkiye'nin 2005 yılında tarama toplantılarıyla başlayan müzakere süreci, çeşitli siyasi engeller nedeniyle önemli ölçüde yavaşlamış ve durma noktasına gelmiştir. Hâlihazırda 35 fasıldan 18'i siyasi nitelikli engellemeler nedeniyle bloke edilmiş durumdadır.

Siyasi anlamda zorluklar?

1- Ek Protokol

2- GKRY

3- Bazı üye ülkelerin Türkiye'nin üyeliğine olumsuz bakışları ve siyasi blokajları

Teknik Süreçte Mevcut Durum

Toplam fasıl sayısı: 35

Mevzuat içeren fasıl sayısı:33

Müzakereye açılan fasıl sayısı:13

Kapanan fasıl sayısı:1

Bir yılda açılacak fasıl sayısı: 10

18 ayda açılacak fasıl sayısı: 17

Siyasi Süreçte Mevcut Durum

Siyasi olarak bloke edilen : 18 fasıl

2006 Konsey Kararı Ek Protokol şartı: 8 fasıl

GKRY tek taraflı : 6 fasıl

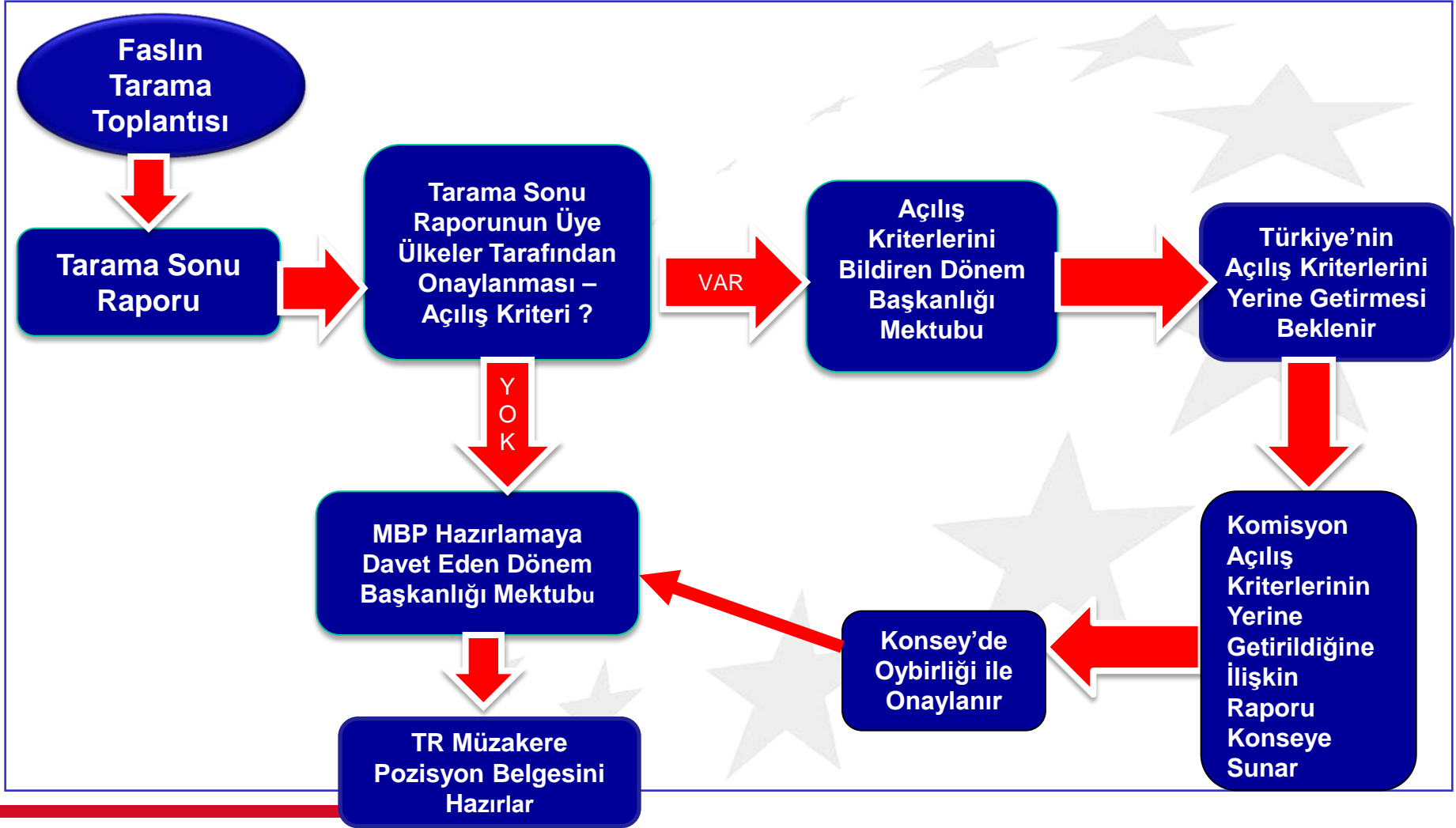
Fransa tek taraflı: 5 fasıl

Üye ülkelerin siyasi yaklaşımlar nasıl teknik süreci etkileyebiliyor?

Hukuki zemini var mı?

Bir Faslin Müzakereye Açılması Süreci-1

Bir Faslin Müzakereye Açılması Süreci-2

TR Hazırladığı
Taslak MPB'yi
Komisyona Sunar

- Geçiş Dönemi
- Derogasyon

Komision MPB
Hakkında Görüş
ve Önerilerini
Bildirir

TR Gerekli
Değişiklikleri
Yapar
Komisyona
Destekleyici
Belgelerle
Birlikte Sunar

Komision
AB'nin Taslak
OTB sini
Hazırlar
Konseye
Sunar

Genişleme Grubu
COREPER
Oybirliği ile OTPByi
kabul eder.

HAK
FASLIN AÇILDIĞI İLAN
EDİLİR

Dönem Başkanlığı
Mektubu Ekinde OTB
ve Kapanış Kriterleri

Türkiye bu süreçte neler yaptı/ yapıyor/yapmalı?

- ✓ 2001 yılından bu yana devam eden çalışmalar sonucunda Kopenhag Siyasi Kriterlerine uyum amacıyla son Anayasa Değişikliği de dahil olmak üzere bugüne kadar toplam 3 Anayasa Değişiklik Paketi, 8 Uyum Yasa Paketi, 1 Reform Paketi kabul edildi.
- ✓ 3. yargı reformu paketi Temmuz 2012
- ✓ Yeni Anayasa Çalışmaları
- ✓ **İzleme:** Reform İzleme Grubu

Kopenhag Siyasi Kriterleri

Örnekler:

- ✓ Ölüm cezası her koşulda kalktı.
- ✓ Devlet Güvenlik Mahkemeleri kapatıldı.
- ✓ Kadın-erkek eşitliği Anayasal güvenceye kavuştu.
- ✓ TCK'nın 301. Maddesi'nde yapılan değişiklikle beraber açılan dava sayısında önemli bir azalma kaydedildi.
- ✓ Farklı dil ve lehçelerde yayın ve bunların öğrenimi mümkün kılındı.
- ✓ TRT farklı dil ve lehçelerde yayın yapmaya başladı.
- ✓ İşkenceyle mücadele amacıyla işkence ve kötü muamele suçlarından alınan cezaların para cezasına çevrilmesinin önüne geçildi.

Müktesebat Uyumu

2001 yılından bugüne kadar müktesebat uyumu kapsamında yaklaşık;

2000 mevzuat yayımlanmıştır.

Müktesebat Uyumu

- ✓ Yapılan mevzuat uyum çalışmaları, enerji verimliliğinden, kan bağışına, meslek standartlarından çocuğumuzun oyuncağına, çevrenin korunmasından kadın istihdamına, tarımda kullanılan gübreden yüzdüğümüz deniz suyuna, kesilen hayvan sayısının tutulmasından işyerinde tacize, kefaletten, kaybolan eşyamıza kadar günlük hayatımızın her alanını kapsıyor.
- ✓ Yapılan reformlar, kiracıdan ev sahibine; çocuklardan özürlülere, kadınlara; doktorlardan işçiye; KOBİ'lerden sanayiciye çiftçiye; deney hayvanlarından beslediğimiz ineğe; bebeğimizden köpeğimize kadar geniş bir kitleyi de etkiliyor.

Ekonomik Kriterler

- Türkiye'nin, Avrupa'nın 6. dünyanın ise 15. büyük ekonomisi haline gelmesi, küresel ekonomik krizden başarıyla çıkarak 2010 yılında **%8,9'luk büyüme oranına** ulaşması başta AB ülkeleri olmak üzere herkesin hayranlıkla izlediği bir dönüşümdür.
- **Ticaret hacmimizin** 1963 de 1 milyar dolar bile değilken, 1995 de 56 milyar dolara, 2005'de 190 milyar dolara, 2010 yılında 300 milyar dolara ulaşması bir tesadüf değildir. Bugün Türkiye yaklaşık 20 ülke ile serbest ticaret anlaşması olan, dünyanın dört bir yanıla ticaret yapan bir ülkedir.
- **Kişi başına düşen milli gelir**, 1963 de 400, 1995 de 2759, 2005 de 5000, 2010 da 10.079 dolara yükselmiştir.
- Enflasyon verileri değerlendirildiğinde ise, 2005 yılında %7,7 olan enflasyon (TÜFE) oranı, 2009 yılı itibariyle son yılların en düşük seviyesi olan % 6,5'e gerilemiştir.

1963-2012 TÜRKİYE'YE İLİŞKİN TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

	1963	1995	2005	2010	2012
Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (milyon dolar)	10.814 ¹	171.979 ¹	481.500	735.828	786.293
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (dolar)	400	2.759	5.008	10.079	10.504
İhracat (milyon dolar)	368	21.637	73.476	113.979	152.478
İthalat (milyon dolar)	687	35.709	116.774	185.541	236.545
Doğrudan Yabancı Yatırımlar (milyon dolar-fiili,net)	10	885	8.210	9.038	15.904 ⁽²⁰¹¹⁾
Turizm Gelirleri (milyon dolar)	8	4.957	18.152	20.806	23.440
Üniversite Sayısı	14	62	81	166	168
Enflasyon Oranları (TÜFE)	7,9	93,6	7,7	6,4	6,2

Kaynak: DPT, Ekonomik ve Sosyal Göstergeler

¹ GSMH rakamlarıdır. <http://www.tuik.gov.tr/PortalDesign/PortalControls/WebicerikGosterim.aspx?Enc=83D5A6FF03C7B4FCC41EB0226750A883>TÜİK, Ulusal Hesaplar (http://www.tuik.gov.tr/AltKategori.do?ust_id=16)www.meb.gov.tr

Mali İşbirliği

- Çok kısıtlı bütçeye sahip küçük bir proje bazen itfaiyecimizin üye ülke uygulamalarını yerinde görmesini sağladı, bazen suça itilen çocuklar için koruyucu ortam sağladı, bazen kız çocuklarının okullaşmasına katkı verdi, daha büyük bütçeli projeler ise bazen gümrük idarelerimizin modernizasyonunu, bazen deprem tehlike haritalarının çıkarılmasını, bazen de işletme-işgücü uyumsuzluğunun giderilmesini sağladı.
- Nihayetinde binlerce proje hem Türkiye’de toplumsal yaşamın farklı alanlarını yeniden şekillendirdi hem de yeni iş ve istihdam alanları yarattı.
- 2002-2010 arası MFIB sözleşmeye bağlanan proje sayısı 5.000 civarındır.

Madolyonun diğeri yüzü?

AB süreci Türkiye'nin **demokratikleşmesini** destekleyici ve bu yöndeki reformları hızlandırıcı bir rol oynamaktadır.

Siyasi reformlarla vatandaşlarımızın sahip olduğu bireysel hak ve özgürlüklerin kapsamı genişletilmiş, çağdaş demokrasilerin temel ilkeleri olan şeffaflık, hesap verebilirlik, katılımcılık gibi değerler gündelik hayatımızın bir parçası olmuştur.

AB sürecinde gerçekleştirilen reformların da katkısıyla ülkemiz bir **sosyo-ekonomik dönüşüm** sürecinden geçmektedir. AB'ye uyum kapsamında atılan her adımda, vatandaşlarımızın refahını ve yaşam standartlarını yükseltmek açısından faydalı olup olmadığının muhasebesi yapılarak hareket edilmektedir.

Bu değişim ve dönüŐümün yanı sıra AB süreci, Türkiye'de **istikrarlı bir büyüme ortamının** devamı açısından önemli bir rol oynamaktadır.

Mevcut krize rağmen AB, hala dünyanın en büyük ekonomisi ve Türkiye'nin en önemli ticari ortağıdır.

Dış ticaretimizin yaklaşık % 40'lık bölümü AB lkeleriyle gerçekleŐmektedir. Türkiye'ye giren doğrudan yabancı yatırımların % 85'i, teknolojik sermayenin ise % 92'si AB kaynaklıdır.

Unutulmamalıdır ki, bu ekonomik faydanın devamlılığını sağlayan husus Türkiye'nin müzakere eden aday ülke olarak sürece bağlılığı ile bunun yarattığı kolaylıklar ve istikrar ortamıdır.

AB, aday űlkelere műkteseбата uyum ve műkteseбаты uygulama yűnűnde almaları gereken siyasi, ekonomik, yasal ve idari tedbirler için **mali yardımlar** sunmaktadır.

Bu mali yardımlar, vatandaŐlarımızın ve kamu kurumlarımızın AB sűrecine katılımını teŐvik eden projeler aracılıđıyla, bahsedilen dűnűŐműn, devlet bűtesine yűk getirmeden gerçekleŐtirilmesini sađlamaktadır.

Bu kapsamda, 2002-2006 dűneminde, Bakanlıklarımız ve diğer kamu kuruluşları tarafından geliŐtirilen **166 proje** için AB'den **1,3 milyar Avro tahsis edilmiŐtir.**

Hibe programları aracılıđı ile sivil toplum kuruluşları, odalar, űniversiteler ve yerel yűnetimler gibi kuruluşlarımız **yaklaŐık 2.500 hibe projesini hayata geçirmiŐlerdir.** 2007-2013 bűte dűneminde ise Katılım Őncesi Yardım Aracından (IPA) űlkemizin kullanımı için yaklaŐık **4,8 milyar Avro tahsis edilmiŐtir.**

AB, aday űlkelere műkteseбата uyum ve műkteseбаты uygulama yűnűnde almaları gereken siyasi, ekonomik, yasal ve idari tedbirler için **mali yardımlar** sunmaktadır.

Bu mali yardımlar, vatandaŐlarımızın ve kamu kurumlarımızın AB sűrecine katılımını teŐvik eden projeler aracılıđıyla, bahsedilen dűnűŐműn, devlet bűtesine yűk getirilmeden gerçekleŐtirilmesini sađlamaktadır.

Bu kapsamda, 2002-2006 dűneminde, Bakanlıklarımız ve diğer kamu kuruluŐları tarafından geliŐtirilen **166 proje** için AB'den **1,3 milyar Avro tahsis edilmiŐtir.**

Hibe programları aracılıđı ile sivil toplum kuruluŐları, odalar, űniversiteler ve yerel yűnetimler gibi kuruluŐlarımız **yaklaŐık 2.500 hibe projesini hayata geçirmiŐlerdir.** 2007-2013 bűte dűneminde ise Katılım Őncesi Yardım Aracından (IPA) űlkemizin kullanımı için yaklaŐık **4,8 milyar Avro tahsis edilmiŐtir.**

Her gün güçlenen bir Türkiye neden AB'ye üye olmak istesin?

- ✓ Reform Sürecinin Çıpası: AB sürecinin olumlu etkisiyle Türkiye, etkileyici bir değişim ve dönüşüm süreci yaşamaktadır.
- ✓ Katılım müzakerelerinin başlaması ile reform süreci büyük bir ivme kazanmış, günlük yaşamda reformların etkisi gözle görülür hale gelmiştir.
- ✓ Türkiye-AB ilişkisi “karşılıklı kazanç/kazan-kazan kuralı” gerçeği üzerinde yükselmektedir.
- ✓ AB Türkiye için bir uzlaşma zeminidir.
- ✓ Türkiye’de sivil toplumun güçlenmesi ve karar alma süreçlerinde yer almaya başlaması son 10 yılda gözle görülür bir şekilde artmıştır.
- ✓ AB müktesebatının benimsenmesi sadece mevzuatın uyumlaştırıldığı yasal bir süreç değildir. Bu süreç esas itibarıyla bir değerler sisteminin parçası olmak anlamına gelmektedir. Çağdaş demokrasilerin olmazsa olmazı olan şeffaflık, hesap verebilirlik, katılımcılık gibi ilke ve değerler, Türkiye’nin AB süreciyle birlikte içselleştirmeye başladığı önemli kavramlardır. (örn: bilgi edinme kanunu)
- ✓ Çok yönlü dış politikası: Türkiye’nin batı ile doğu arasında bir bakıma köprü veya arabulucu rolü. Rolünü yitirmesine neden olacak ve özellikle Müslüman dünya nezdindeki gücü ve imajı da zaman içerisinde zayıflayabilecektir

Nasıl Bir Avrupa Birliği Őekilleniyor?

AB'nin MeŐruiyet Krizi ve Kimlik Bunalımı

2 farklı g6r6Ő 1- K6lt6rel 6zc6 2- Kozmopolitan ve 6ođulcu

AB'nin tartiŐılan gelecekteki yapısı
Esnek ? 6ok vitesli ? 2 vitesli ?

T6RKİYE HAK ETTİĞİ YERİ ALMAYA HAZIR

İlginiz için teşekkürler

Sorular?

Seval İskender
Avrupa Birliği Bakanlığı
Katılım Politikası Başkanı